

Xulo, de zwaluwengrot

Locatie: Muyil, Quintana Roo, Mexico

Type duik: Grotduik

Niveau: Ervaren grotduikers

Gemiddelde diepte: 10 meter

Maximum diepte: 27.1 meter maximum

AUDREYCUDEL © PHOTOGRAPHY

In deze tijden wordt het Yucatan Schiereiland waarschijnlijk beschouwd als het mekka van het grotduiken. Zijn vlakke karstlandschap wordt gedragen door een uitgebreide watervoerende laag toegankelijk via duizenden zinkgaten bekend als 'Cenotes', die wijd verspreid in de noordelijke laaglanden liggen.

De voortdurende exploratie en de ontdekking van nieuwe Cenotes voegt ieder jaar kilometers toe aan de bekende grondwater systemen. Er zou waarschijnlijk een encyclopedie voor nodig zijn om het unieke en de schoonheid van alle en iedere, afzonderlijke grot daar te beschrijven.

Maar sommige bieden alles wat een grotduiker zich zou wensen; een opeenvolging van versierde zalen, een voortdurende verandering van omgeving, een verscheidenheid aan speleothems die elders niet gevonden worden, ondiepe tot diepe freatische doorgangen, ingewikkelde navigatie zoals de traverse naar een andere Cenote, toegankelijk na het passeren van kleine tot grote restricties.

'Uku Cuzam' staat ook bekend als de 'Zwaluwengrot' ('Cueva Golondrinas'). Maar wie respect wil betonen aan de herinnering van de Maya landeigenaar die deze plek bewaakte ten tijde van de exploratie ervan door Alvaro Roldan in 2013 noemt de grot eenvoudigweg naar hem XULO (Dzulo).

XULO is een van de vier Cenotes van het Caterpillar System dat volgens Mexicaanse standaards als klein gezien wordt, ondanks de 13.452 meters aan gangen die tot nu toe zijn geëxploreerd en onderzocht. XULO onderscheidt zich door zijn 1.372 meter aan grote tot extreem smalle gangen. Hij bevindt zich net buiten het dorp Muyil, een gebied dat een geologie laat zien die geheel anders is dan beroemde plaatsen verder naar het noorden tussen Playa del Carmen en Tulum. Gelegen stroomafwaarts van Cenote Caterpillar blijft de locatie van XULO tot nu toe veelbelovend omdat het redelijke dicht bij het Doggy System ligt.

BRIEFING

XULO is gemakkelijk per auto bereikbaar omdat de grot slechts op ongeveer 200 meter van de snelweg af ligt en ook lopend daar de toegang tot het water op slechts 20 meter van de parkeerplaats ligt. Het land rondom de grotingang is goed verzorgd en onderhouden en er zijn een paar jaar geleden faciliteiten voor het gemak van de duiker aangebracht. Zodra de betaling voor de toegang is geregeld wordt de auto tijdens de duik bewaakt.

Een paar tredjes naar beneden lopen vanaf de parkeerplaats leidt naar een behoorlijk grote, versierde kamer die toegang geeft tot een netwerk van uitgegraven tunnels. Er zijn extra grote traptreden aangelegd om gemakkelijk toegang te verschaffen tot een ondiepe poel met ongerept water omgeven door zuiver witte stalactieten. Vastgebonden aan een daarvan komt de hoofdgrotlijn boven water van een beperkte ingang. De betovering wordt nog een paar meter dieper nog groter als je door een kathedraalachtige, enorme versierde zaal zwemt.

Sluip door de deur aan het eind ervan om een meer goudgele sectie binnen te gaan waar zwavel gele en zwarte lagen heeft achtergelaten op de omliggende speleothems. Wortels zijn de gedeeltelijk ondergelopen zaal binnen gedrongen wat leidt tot de eerste ondiepe, beperkte gang. De beloning vind je aan de andere kant als je een adembenemende, gigantische zaal gevuld met nog een reeks unieke formaties binnengaat. Naast kortere parallel secties die je kunt onderzoeken door van de hoofdlijn af te gaan, zijn er twee sterk contrasterende routes de moeite van het exploreren waard.

De 'Main Line' leidt naar de diepste met een plotselinge, volledige verandering van omgeving. Een tunnel met blauw zoet water omgeven door onstabiele, zuiver witte kalksteen daalt af tot 27,1 meter en eindigt bij een verticale gang ongeveer 550 meter van de ingang.

Verlaat de main line bij de gemarkeerde pijlen en je bent onderweg naar de volmaakte, kilometer lange traverse naar Cenote Caterpillar met bijkomende complexe navigatie onderweg. Dit pad voorzien van een laag plafond leidt naar een reeks beperkingen die je, als je hart hebt voor grotbehoud, alleen kunt nemen met sidemount. Hij biedt een heleboel extra jumplines, waarvan sommigen niet gevolgd moeten worden omdat dat tot meer schade dan tot ontdekkingen zou leiden.

Volgens de legende staat de zwaluw symbool voor moed, ervaring en waarde, navigeren over lange afstanden en terugkomen bij je eigen thuisplek. Degenen die XULO ooit bedoken hebben, maken hem, samen met andere grotten, tot een redelijk unieke thuisplek om naar terug te keren.

VEILIGHEIDSCHECK

ZORG VOOR EEN GOEDE OPLEIDING EN GA NIET VERDER ALS JE NIET VOOR GROTDUIKEN OPGELEID BENT.

Veilig grotduiken vereist opleiding, regelmatig oefenen, de juiste configuratie en een goede keuze qua gasmengsels. Keuzes die gemaakt worden voor een overdekte omgeving brengen altijd drie belangrijke overwegingen met zich mee: de veiligheid van je team, respect voor andere teams en last but not least het behoud van de grot.

Ondanks de gemakkelijke toegang en algemene geringe gemiddelde diepte, biedt XULO kleine tot grote beperkingen die een aangepaste configuratie vereisen (staged sidemount flessen hebben de voorkeur), en aangepaste zwem- en positietechnieken.

Waar de 'Main Line' karst omgeving redelijk stabiel is, leiden sommige van de jump circuits tot meer fragiele en slibachtige paden waar het zicht kan omslaan van laag tot nul. Het denken aan de geschikte teamgrootte voor dergelijke secties en beheersing van technieken om geen slib op te warrelen kan helpen om de voor de hand liggende uitkomst te voorkomen. Je moet je ook bewust zijn van je eigen limieten en niet blindelings vertrouwen op het door de lijn aangegeven pad in het vertrouwen dat die ergens heen gaat waar ooit een menselijk lichaam doorheen paste.

Van de grotgevaren is verdwaald raken waarschijnlijk de meeste bedreigende daar het uiteindelijk zou kunnen leiden tot onvoldoende gas om naar buiten te komen. De navigatie in XULO kan uiteenlopen van extreem eenvoudig tot veel ingewikkelder. In het algemeen zijn de lijn en de markeringen redelijk betrouwbaar, maar er is op dit moment geen gedetailleerde kaart beschikbaar. Als je je aan het complexe pad waagt is het gebruik van de juiste navigatieprocedures, waaronder markering, verwijzingen en kompas een NOODZAAK. In Quintana Roo stromen alle grondwatersystemen richting zuidoosten naar de zee. Als je gedesoriënteerd raakt zal, ondanks de niet-bestaande waarneembare stroming, je kennis van een dergelijke richtingsaanwijzer de keuze van de juiste richting mede bepalen.

Vergeet niet dat jouw 'back up' optie voor een uitgang bovenstrooms ten opzichte van Caterpillar ligt en een 90 minuten traverse omvat met meer dan een sprong en een T.

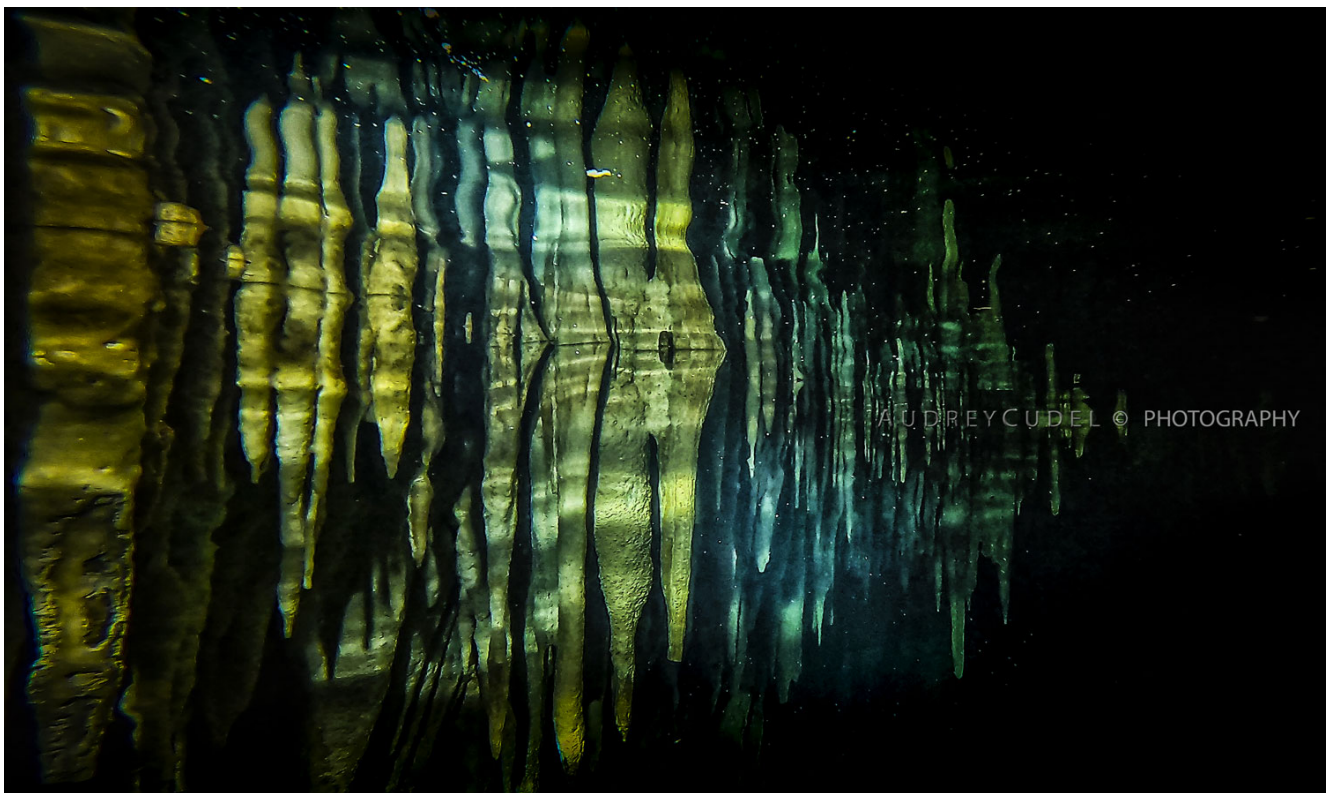
Tot nu toe heeft de streek rondom Muyil niet het voordeel van een regulier, mobiel netwerkdekking, wat het onmogelijk maakt om een noodoproep te doen. Het is 20 minuten rijden terug naar de bewoonde wereld om contact op te nemen met DAN (Divers Alert Network) of een ander mogelijk reddingsteam en nog eens 40 minuten naar de dichtstbijzijnde hyperbare kamer, gevestigd in Playa del Carmen.

GROTBEHOUD: 'SOMOS LOS CENOTES' ('WIJ ZIJN DE CENOTES')

Sinds de exploratie in 2013 heeft XULO een heleboel veranderingen ondergaan, zowel aan het oppervlak als onder de grond. Ontbossing, opgravingen en nieuwe wegen leiden naar een land dat op dit moment te koop is. In de traverse naar Caterpillar lijken de gangen groter te worden naarmate het aantal duikers die de plaats bezoeken en het aantal gebroken speleothems ieder jaar groter worden.

In de afgelopen 30 jaar heeft het virus zich naar het zuiden verspreid. Voorheen een vissersdorp is Playa del Carmen nu een grote stad met een bevolking die honderdvoudig is toegenomen van 2.000 tot meer dan 200.000 inwoners. Het vroegere 'Bobo'dorp Tulum is nu de "Hype, veel te dure place to be" waar de bevolking vier keer groter is geworden dan zijn maximum capaciteit betreffende waterbehandeling, -gebruik en managementprocessen. Deze snel en onbeheerst uitbreidende steden profiteren niet van de benodigde educatie en infrastructuur om op dit punt hun natuurlijke habitat te kunnen beschermen.

Het is alarmerend voor een gebied als Muyil, omdat die wel eens de volgende op de lijst zou kunnen zijn. Waar sommige bewoners zich zo veel mogelijk verzetten tegen ontwikkelaars en de toeristinvastie door de toegang tot Cenotes op de een of andere manier uitdagender te maken, begint de ziekte zich al te verspreiden. Met elkaar verbonden grondwatersystemen hebben te lijden onder gecorrumpereerde ontwikkelingsprogramma's die grimmig en bewust afval loslaten in de watervoerende laag.

Een van de organisaties die voor deze waardevolle zaak vechten is '[SOMOS LOS CENOTES](#)' een van de weinige die bewustwording nastreven van hoe vitale, iconische wonderen, zoals XULO werkelijk zijn en zich verzetten tegen de impact die we hebben op dit volledig verbijsterende gebied.

Als Cenotes momenteel bedreigd worden, worden we dat allemaal want zij zijn de bron van leven en van vitaal belang voor ons natuurlijk welzijn. Behoud en conservering zijn niet synoniem voor geen-ontwikkeling, maar voor een gecontroleerde en op behoud gericht manier van interactie met ons milieu.

Over de auteur

[Audrey](#) is grotexplorer en technisch duiken instructeur gespecialiseerd in sidemount essentials en grotduikopleidingen in Europa en Mexico.

Ze is ook bekend in de duikwereld voor haar onderwaterfotografie, met als onderwerp diep technisch duikers en grotduikers. Haar werk is in verschillende tijdschriften gepubliceerd zoals Wetnotes, Octopus, Plongeur International, Perfect Diver, Times of Malta, SDI/TDI en DAN (Divers Alert Network).

Vertaler: Els Knaapen